Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

25 februarie 2016*

„Trimitere preliminară — Directiva 80/987/CEE — Apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvabilității angajatorului — Domeniu de aplicare — Creanțe salariale neachitate ale marinarilor care lucrează la bordul unei nave sub pavilionul unui stat terț — Angajator cu sediul social în acest stat terț — Contract de muncă supus dreptului aceluiași stat terț — Falimentul angajatorului declarat într-un stat membru în care acesta are sediul efectiv — Articolul 1 alineatul (2) — Punctul II A din anexă — Legislație națională care prevede o garantare a creanțelor salariale neachitate ale marinarilor aplicabilă numai în cazul abandonării acestora în străinătate — Nivel de protecție neechivalent cu cel prevăzut de Directiva 80/987”

În cauza C-292/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Symvoulio tis Epikrateias (Consiliul de Stat, Grecia), prin decizia din 5 mai 2014, primită de Curte la 13 iunie 2014, în procedura

Elliniko Dimosio

împotriva

Stefanos Stroumpoulis,

Nikolaos Koumpanos,

Panagiotis Renieris,

Charalampos Renieris,

Ioannis Zacharias,

Dimitrios Lazarou,

Apostolos Chatzisotiriou

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președintele Camerei a treia, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a patra, domnii J. Malenovský, M. Safjan și doamnele A. Prechal (raportor) și K. Jürimäe, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

* Limba de procedură: greaca.

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru guvernul elen, de X. Basakou, de I. Kotsoni și de K. Georgiadis, în calitate de agenți;

— pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de B. Tidore, avvocato dello Stato;

— pentru Comisia Europeană, de M. Patakia și de J. Enegren, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 24 septembrie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 80/987/CEE a Consiliului din 20 octombrie 1980 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvabilității angajatorului (JO L 283, p. 23, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 197).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Elliniko Dimosio (statul elen), pe de o parte, și domnii Stroumpoulis, Koumpanos, P. Renieris, C. Renieris, Zacharias, Lazarou, precum și Chatzisotiriou, pe de altă parte, în legătură cu prejudiciul pe care aceștia din urmă susțin că l-au suferit din cauza unei transpuneri eronate a Directivei 80/987 în dreptul național.

Cadrul juridic

CNUDM

3 Convenția Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării, semnată la Montego Bay la 10 decembrie 1982 și intrată în vigoare la 16 noiembrie 1994 (denumită în continuare „CNUDM”), a fost ratificată de Republica Malta și de Republica Elenă la 20 mai 1993 și, respectiv, la 21 iulie 1995 și aprobată în numele Comunității Europene prin Decizia 98/392/CE a Consiliului din 23 martie 1998 privind încheierea de către Comunitatea Europeană a Convenției Organizației Națiunilor Unite din 10 decembrie 1982 privind dreptul mării și a Acordului din 28 iulie 1994 privind punerea în aplicare a Părții XI din aceasta (JO L 179, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 4, p. 103).

4 Articolul 91 alineatul (1) din CNUDM stipulează:

„Fiecare stat stabilește condițiile necesare pentru acordarea naționalității sale navelor, condițiile de înmatriculare a navelor pe teritoriul său și condițiile pentru ca acestea să aibă dreptul de a-i arbora pavilionul. Navele au naționalitatea statului al căror pavilion au dreptul de a-l arbora. Trebuie să existe o legătură reală între stat și navă.”

5 Intitulat „[r]egimul juridic al navelor”, articolul 92 din CNUDM enunță la alineatul (1):

„Navele navighează sub pavilionul unui singur stat și sunt supuse, în afara cazurilor excepționale prevăzute în mod expres de tratatele internaționale sau de prezenta convenție, jurisdicției exclusive a acestuia în marea liberă. […]”

6 Potrivit articolului 94 din CNUDM, intitulat „[o]bligații ale statului de pavilion”:

„(1) Orice stat își exercită în mod efectiv jurisdicția și controlul în domeniile administrativ, tehnic și social asupra navelor care îi arborează pavilionul.

(2) În special, orice stat:

[…]

(b) își exercită jurisdicția, în conformitate cu dreptul său intern, asupra oricărei nave care îi arborează pavilionul, precum și asupra comandantului, ofițerilor și echipajului, pentru problemele de ordin administrativ, tehnic și social cu privire la navă.

[…]”

Convenția de la Roma

7 Articolul 3 alineatul (1) din Convenția privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale, deschisă spre semnare la Roma la 19 iunie 1980 (JO 1980, L 266, p. 1, denumită în continuare „Convenția de la Roma”), stipulează:

„Contractul este guvernat de legea aleasă de către părți. […]”

8 Articolul 6 din Convenția de la Roma prevede:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor articolului 3, într-un contract de muncă alegerea de către părți a legii aplicabile nu poate avea ca rezultat privarea angajatului de protecția care îi este asigurată prin normele imperative ale legii care ar fi aplicabilă în absența alegerii, în temeiul alineatului (2).

(2) Sub rezerva dispozițiilor articolului 4 și în absența unei alegeri în conformitate cu articolul 3, contractul de muncă este supus:

(a) legii țării în care angajatul își desfășoară în mod obișnuit munca în executarea contractului, chiar dacă este angajat cu titlu temporar în altă țară; sau

(b) dacă angajatul nu își desfășoară în mod obișnuit munca într-o singură țară, legii țării în care este situat sediul prin care a fost angajat,

cu excepția cazului în care reiese din ansamblul împrejurărilor că acel contract de muncă prezintă legături mai strânse cu o altă țară, caz în care contractul este supus legii acelei țări.”

9 Intitulat „[d]omeniul de aplicare a legii contractului”, articolul 10 din convenția menționată stipulează la alineatul (1):

„Legea aplicabilă contractului în temeiul articolelor 3-6 și 12 din prezenta convenție reglementează în special:

(a) interpretarea;

(b) executarea obligațiilor;

(c) în limitele competenței conferite instanței prin legea sa procedurală, urmările încălcării contractului, inclusiv evaluarea prejudiciului în măsura în care este reglementată de norme de drept;

(d) diferitele moduri de stingere a obligațiilor, precum și prescripția și decăderea;

(e) consecințele nulității contractului.”

Directiva 80/987

10 Având în vedere perioada în care au avut loc faptele în discuție în litigiul principal, trebuie, astfel cum a arătat în mod întemeiat instanța de trimitere, să se facă referire la dispozițiile Directivei 80/987 în versiunea anterioară modificărilor introduse prin Directiva 2002/74/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 septembrie 2002 (JO L 270, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 149). Directiva 80/987 a fost, între timp, abrogată și înlocuită de Directiva 2008/94/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2008 privind protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului (JO L 283, p. 36).

11 Considerentele primul-al patrulea ale Directivei 80/987 aveau următorul cuprins:

„întrucât este necesară asigurarea protecției lucrătorilor salariați în cazul insolvabilității angajatorului, în special pentru a garanta plata creanțelor salariale, ținând seama de necesitatea unei dezvoltări economice și sociale echilibrate în cadrul Comunității;

întrucât se mențin diferențe între statele membre în ceea ce privește gradul de protecție a lucrătorilor salariați în cazul insolvabilității angajatorului; întrucât ar trebui făcute eforturi în vederea reducerii acestor diferențe, care pot avea efecte directe asupra funcționării pieței comune;

întrucât ar trebui, prin urmare, să fie promovată apropierea legislațiilor în materie pe calea progresului, în sensul articolului 117 din tratat;

întrucât piața muncii din Groenlanda este fundamental diferită de cea din celelalte regiuni ale Comunității, din cauza poziției sale geografice și a structurilor actuale ale locurilor de muncă din această regiune.”

12 Articolul 1 din această directivă prevedea:

„(1) Prezenta directivă se aplică creanțelor salariale izvorâte din contracte de muncă sau raporturi de muncă, creanțe salariale existente față de angajatori care sunt în stare de insolvabilitate în sensul articolului 2 alineatul (1).

(2) Cu titlu excepțional, statele membre pot exclude din domeniul de aplicare al prezentei directive creanțele salariale ale anumitor categorii de salariați, în temeiul caracterului special al contractului de muncă sau al raportului de muncă sau din cauza existenței altor forme de garantare care asigură salariaților o protecție echivalentă celei care rezultă din prezenta directivă.

Categoriile de salariați prevăzute în primul paragraf sunt enumerate în anexă.

(3) Prezenta directivă nu se aplică Groenlandei. Această exceptare va fi reanalizată în cazul unei evoluții în structurile locurilor de muncă din această regiune.”

13 Lista care figura la punctul II din anexa la directiva menționată privea „salariații care beneficiază de alte forme de garantare”. În ceea ce privește Republica Elenă, această listă includea „[e]chipajele vaselor maritime”.

14 Articolul 2 din Directiva 80/987 prevedea:

„(1) În sensul prezentei directive, un angajator este considerat în stare de insolvabilitate:

(a) în cazul în care a fost formulată o cerere privind deschiderea unei proceduri, prevăzută de actele cu putere de lege sau de actele administrative ale statului membru respectiv, care poartă asupra patrimoniului angajatorului și care are ca scop plata colectivă a creditorilor și permite luarea în considerare a creanțelor salariale menționate la articolul 1 alineatul (1);

și

(b) în cazul în care autoritatea care este competentă în temeiul dispozițiilor legale, de reglementare și administrative menționate:

— a decis să deschidă procedura sau

— a constatat că întreprinderea sau unitatea angajatorului a fost definitiv închisă și că activele disponibile sunt insuficiente pentru a justifica deschiderea procedurii.

(2) Prezenta directivă nu aduce atingere legislației naționale cu privire la definirea termenilor «lucrător salariat», «angajator», «remunerație», […]”

15 Articolul 3 alineatul (1) din această directivă prevedea că „[s]tatele membre iau măsurile necesare în vederea asigurării de către instituțiile de garantare […] a plății creanțelor salariale izvorâte din contracte sau raporturi de muncă și care privesc salarizarea pe o perioadă anterioară unei date determinate”.

16 Potrivit articolului 5 din directiva menționată:

„Statele membre stabilesc modalitățile de organizare, finanțare și funcționare a instituțiilor de garantare, cu respectarea în special a următoarelor principii:

[…]

(b) angajatorii trebuie să contribuie la finanțare, în măsura în care aceasta nu este acoperită integral de către autoritățile publice;

(c) obligația de plată a instituțiilor există independent de îndeplinirea obligațiilor de a contribui la finanțare.”

Dreptul elen

17 Legea 1836/1989 și Decretul prezidențial 1/1990 (FEK A’ 1) adoptat în aplicarea dispozițiilor acestei legi urmăresc să asigure transpunerea Directivei 80/987.

18 Articolul 29 din Legea 1220/1981 de completare și de modificare a legislației privind organismul de gestiune a portului din Pireu (FEK A' 296) prevede:

„1. În cazul în care marinari greci îmbarcați la bordul unor nave sub pavilion elen sau al unor nave străine afiliate la Casa de Pensii a Marinarilor [«Naftiko Apomachiko Tameio»] sunt abandonați în străinătate, dacă proprietarul navei nu respectă dispozițiile aplicabile în materie de salarii și de hrană:

a) Casa de Pensii a Marinarilor plătește, din fondul său denumit «fondul de boală și șomaj», o sumă care corespunde cel mult salariilor pe un trimestru și care cuprinde salariile de bază și alocațiile restante, astfel cum sunt definite de convențiile colective;

b) beneficiarii sunt repatriați de Casa Marinarilor, în conformitate cu dispozițiile aplicabile, aceasta suportând cheltuielile de călătorie corespunzătoare.

[…]

2. Procedura prevăzută la alineatul anterior nu este obligatorie pentru orice marinar care preferă să își continue contractul; dacă acesta a încasat însă cheltuielile de repatriere sau a acceptat biletul propus, contractul de angajare a marinarului se reziliază de plin drept «din cauza abandonării marinarului în străinătate de către proprietarul navei» […]

[…]

5. Plata prestației prevăzute la alineatul 1 generează stingerea creanțelor corespunzătoare care decurg din raportul de muncă; eventualul sold restant datorat se plătește beneficiarilor de către angajatorul lor sau de către cei care răspund în solidar cu acesta.

[…]"

Litigiul principal și întrebările preliminare

19 La 14 iulie 1994, pârâții din litigiul principal, marinari greci cu domiciliul în Grecia, au încheiat, la Pireu (Grecia), cu Panagia Malta Ltd (denumită în continuare „Panagia Malta"), societate cu sediul social în La Valletta (Malta), contracte în temeiul cărora erau angajați pentru a lucra la bordul unei nave de croazieră sub pavilion maltez aflate în proprietatea societății menționate. Aceste contracte cuprindeau o clauză care prevedea că erau guvernate de dreptul maltez.

20 Întrucât a fost imobilizată în portul din Pireu din luna septembrie a anului 1992 ca urmare a unui sechestru, această navă trebuia să facă obiectul unei navlosiri în vara anului 1994. Întrucât nu și-au încasat remunerația pe perioada ulterioară angajării și în care s-au aflat pe navă în așteptarea respectivei navlosiri care nu s-a concretizat în cele din urmă, pârâții din litigiul principal au denunțat contractele menționate mai sus la 15 decembrie 1994.

21 Prin hotărârea 1636/1995, Monomeles Protodikeio Peireos (Tribunalul de Mare Instanță cu judecător unic din Pireu) a obligat Panagia Malta la plata către pârâții din litigiul principal a sumelor, majorate cu dobânzi, corespunzătoare remunerației lor, a cheltuielilor de hrană pe navă, a alocației pentru concedii, precum și a indemnizației de concediere.

22 În urma unor noi sechestre, nava în cauză a fost vândută la licitație la 7 iunie 1995. În același an, Polymeles Protodikeio Peireos (Tribunalul de Mare Instanță din Pireu) a declarat falimentul Panagia Malta. Deși și-au declarat creanțele, pârâții din litigiul principal nu au putut, din cauza unui activ valorificabil redus, să beneficieze de nicio plată în cadrul respectivului faliment.

23 Ei s-au adresat atunci Agenției pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor (Organismos Apascholisis Ergatikou Dynamikou) pentru a beneficia de protecția lucrătorilor în cazul insolvabilității angajatorului. Această protecție le-a fost refuzată pentru motivul că, în calitate de marinari care beneficiază de garanții în altă formă, erau excluși din domeniul de aplicare al Directivei 80/987 și nu intrau nici în cel al Decretului prezidențial 1/1990.

24 La 11 octombrie 1999, pârâții din litigiul principal au intentat o acțiune la Diokitiko Protodikeio Athinon (Tribunalul Administrativ de Primă Instanță din Atena) care viza angajarea răspunderii statului elen ca urmare a faptului că nu a asigurat echipajelor vaselor maritime, conform Directivei 80/987, accesul la o instituție de garantare sau, în lipsa acesteia, o protecție echivalentă cu cea care decurge din directiva menționată.

25 Întrucât instanța respectivă le-a respins acțiunea, pârâții din litigiul principal au declarat apel împotriva acestei decizii. Prin hotărârea 1063/2005, Dioikitiko Efeteio Athinon (Curtea Administrativă de Apel din Atena) a infirmat decizia menționată statuând, pe de o parte, că Directiva 80/987 era aplicabilă în cazul în speță, întrucât Panagia Malta desfășura o activitate de exploatare în Grecia, țară în care se afla sediul său efectiv, iar nava în discuție arbora un pavilion de complezență. Pe de altă parte, potrivit instanței de apel, cu ocazia transpunerii Directivei 80/987 în dreptul național, statul elen nu a garantat în mod culpabil lucrătorilor salariați cum sunt pârâții din litigiul principal protecția pe care o prevede directiva menționată. În această ultimă privință, în opinia instanței amintite, contrar dispozițiilor articolului 1 alineatul (2) din respectiva directivă, articolul 29 din Legea 1220/1981 nu oferea persoanelor interesate o protecție echivalentă cu cea care rezultă din aceeași directivă.

26 Statul elen a declarat recurs împotriva hotărârii menționate la Symvoulio tis Epikrateias (Consiliul de Stat).

27 Instanța de trimitere consideră că acest recurs pune probleme de interpretare a dreptului Uniunii. În această privință, face referire în special la articolele 91, 92 și 94 din CNUDM și la cutuma internațională pe care ar reflecta-o aceste dispoziții, precum și la Hotărârea Poulsen și Diva Navigation (C-286/90, EU:C:1992:453), în care Curtea ar fi statuat în special că, în temeiul dreptului internațional, o navă are în principiu o singură naționalitate, și anume cea a statului în care este înregistrată, astfel încât un stat membru nu poate trata o navă deja înregistrată într-un stat terț ca pe o navă care îi arborează pavilionul, invocând împrejurarea că respectiva navă prezintă o legătură reală cu acest stat membru.

28 În aceste condiții, Symvoulio tis Epikrateias (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În temeiul dispozițiilor Directivei 80/987, marinarii dintr-un stat membru care au fost încadrați la bordul unei nave sub pavilionul unei țări terțe față de Uniunea Europeană beneficiază, în ceea ce privește creanțele salariale pe care le au față de compania în proprietatea căreia se află nava – care are sediul social pe teritoriul țării terțe, iar sediul efectiv pe teritoriul statului membru în discuție și care, ținând seama tocmai de acest sediu efectiv, a fost declarată în stare de faliment de către instanța din statul membru în conformitate cu legislația acestuia –, de protecția oferită de directiva menționată, având în vedere scopul urmărit de aceasta și independent de faptul că contractele de muncă sunt guvernate de legislația țării terțe și că statul membru nu poate impune armatorului proprietar al navei, care nu este supus ordinii sale juridice, o contribuție pentru finanțarea instituției de garantare?

2) În temeiul dispozițiilor Directivei 80/987, trebuie considerată protecție echivalentă plata instituită la articolul 29 din Legea 1220/1981 în sarcina Casei de pensii a marinarilor, pentru o perioadă maximă de trei luni, a salariilor de bază și a indemnizațiilor prevăzute în contractele colective

relevante în favoarea marinarilor greci încadrați la bordul unei nave sub pavilion elen sau al unei nave străine care face obiectul unei convenții încheiate cu această casă, plată prevăzută la articolul menționat numai pentru situația în care marinarii au fost abandonați în străinătate?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

29 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere urmărește, în esență, să afle dacă Directiva 80/987 trebuie interpretată în sensul că, sub rezerva eventualei aplicări a articolului 1 alineatul (2) din această directivă, marinarii cu domiciliul într-un stat membru și care au fost angajați în acest stat de o societate care are sediul social într-un stat terț, dar al cărei sediu efectiv se află în respectivul stat membru, pentru a lucra ca salariați la bordul unei nave de croazieră aflate în proprietatea acestei societăți și care arborează pavilionul acelui stat terț, în temeiul unui contract de muncă ce desemnează ca drept aplicabil dreptul aceluiași stat terț, trebuie, după ce societatea respectivă a fost declarată în stare de faliment de către o instanță din statul membru în cauză potrivit dreptului acestuia din urmă, să poată beneficia de protecția pe care o prevede directiva menționată în ceea ce privește creanțele salariale neachitate pe care aceștia le au față de aceeași societate.

30 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, Directiva 80/987 urmărește o finalitate socială care constă în asigurarea pentru toți lucrătorii salariați a unei protecții minime la nivelul Uniunii în caz de insolvabilitate a angajatorului, prin plata creanțelor neachitate izvorâte din contracte sau din raporturi de muncă și care privesc salarizarea aferentă unei perioade determinate (a se vedea în special Hotărârea Maso și alții, C-373/95, EU:C:1997:353, punctul 56, Hotărârea Walcher, C-201/01, EU:C:2003:450, punctul 38, precum și Hotărârea Tümer, C-311/13, EU:C:2014:2337, punctul 42). În acest context, Curtea a subliniat în mod repetat că, prin însăși natura lor, creanțele salariale prezintă o foarte mare importanță pentru persoanele interesate (a se vedea în special Hotărârea Visciano, C-69/08, EU:C:2009:468, punctul 44 și jurisprudența citată).

31 În această privință, Directiva 80/987 prevede în special garanții specifice pentru plata unor astfel de creanțe salariale neachitate (a se vedea Hotărârea Francovich și alții, C-6/90 și C-9/90, EU:C:1991:428, punctul 3).

32 În ceea ce privește determinarea beneficiarilor garanțiilor menționate, trebuie amintit că, potrivit articolului 1 alineatul (1) din Directiva 80/987, aceasta se aplică creanțelor salariale izvorâte din contracte de muncă sau din raporturi de muncă, creanțe salariale existente față de angajatori care sunt în stare de insolvabilitate în sensul articolului 2 alineatul (1) din aceasta. Articolul 2 alineatul (2) din directiva menționată face trimitere la legislația națională pentru stabilirea noțiunilor „lucrător salariat” și „angajator”. În sfârșit, potrivit alineatului (2) al respectivului articol 1, cu titlu excepțional și în anumite condiții, statele membre pot exclude din domeniul de aplicare al directivei menționate anumite categorii de lucrători enumerate în anexa la aceasta (Hotărârea Francovich și alții, C-6/90 și C-9/90, EU:C:1991:428, punctul 13).

33 Astfel cum a statuat Curtea, din aceste dispoziții rezultă că o persoană intră în domeniul de aplicare al Directivei 80/987, pe de o parte, dacă are calitatea de lucrător salariat potrivit legislației naționale și nu ține de niciuna dintre excluderile prevăzute la articolul 1 alineatul (2) din această directivă și, pe de altă parte, dacă angajatorul persoanei respective se află în stare de insolvabilitate în sensul articolului 2 din directiva menționată (a se vedea în acest sens Hotărârea Francovich și alții, C-6/90 și C-9/90, EU:C:1991:428, punctul 14).

34 În ceea ce privește această din urmă condiție, din modul de redactare a articolului 2 alineatul (1) din Directiva 80/987 rezultă că o astfel de „stare de insolvabilitate” impune, în primul rând, ca actele cu putere de lege sau actele administrative ale statului membru în cauză să prevadă o procedură care să poarte asupra patrimoniului angajatorului și care să aibă ca scop plata colectivă a creditorilor săi și, în al doilea rând, să permită luarea în considerare a creanțelor lucrătorilor salariați care rezultă din contracte sau din raporturi de muncă, în al treilea rând, ca deschiderea procedurii să fi fost solicitată și, în al patrulea rând, ca autoritatea competentă potrivit dispozițiilor naționale citate anterior să fi decis deschiderea procedurii sau să fi constatat că întreprinderea sau unitatea angajatorului a fost definitiv închisă și că activele disponibile erau insuficiente pentru a justifica deschiderea procedurii (a se vedea Hotărârea Francovich, C-479/93, EU:C:1995:372, punctul 18).

35 Pe de altă parte, în ceea ce privește calitatea de lucrător salariat, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței Curții, articolul 2 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 80/987 trebuie interpretat în lumina finalității sociale a acesteia amintite la punctul 30 din prezenta hotărâre, astfel încât statele membre nu pot defini după bunul lor plac sintagma „lucrător salariat” într-un mod care să pună în pericol această finalitate, iar marja de apreciere de care dispun în acest scop este astfel delimitată de respectiva finalitate socială pe care au obligația să o respecte (Hotărârea Tümer, C-311/13, EU:C:2014:2337, punctele 42 și 43).

36 În ceea ce privește cauza principală, trebuie să se arate, pe de o parte, că nu se contestă că, potrivit dreptului elen, marinari angajați cu contract cum sunt cei în discuție în litigiul principal sunt lucrători salariați.

37 Pe de altă parte, din decizia de trimitere reiese că Panagia Malta a făcut obiectul unei hotărâri de declarare a falimentului pronunțate de o instanță elenă. În decizia menționată se arată de asemenea că, deși au fost prezentate în cadrul procedurii care a condus la respectiva stare de faliment, creanțele salariale ale pârâților din litigiul principal nu au putut fi onorate din cauza unui activ valorificabil redus.

38 În lumina considerațiilor ce precedă, este cert că, sub rezerva verificărilor, care constituie obiectul celei de a doua întrebări preliminare, că lucrători cum sunt pârâții din litigiul principal nu sunt excluși din domeniul de aplicare al Directivei 80/987 în calitate de lucrători salariați care beneficiază de alte forme de garantare în sensul articolului 1 alineatul (2) din această directivă, celelalte două cerințe, amintite la punctul 33 din prezenta hotărâre, de care Directiva 80/987 condiționează calitatea de beneficiar al protecției pe care o prevede sunt îndeplinite în speță, astfel încât asemenea lucrători trebuie, în principiu, să poată să beneficieze de respectiva protecție.

39 Contrar celor susținute de Comisia Europeană, garantarea creanțelor salariale prevăzută de Directiva 80/987 trebuie să se aplice de altfel indiferent de apele maritime (marea teritorială sau zona economică exclusivă a unui stat membru ori a unui stat terț sau marea liberă) pe care nava pe care pârâții din litigiul principal trebuiau să lucreze ar fi ajuns în cele din urmă să navigheze.

40 Instituția menționată crede în mod eronat că din Hotărârile Mosbæk (C-117/96, EU:C:1997:415), precum și Everson și Barrass (C-198/98, EU:C:1999:617) se poate deduce că lucrători salariați care se află într-o situație precum cea a pârâților din litigiul principal ar putea beneficia de această garanție numai cu condiția să își desfășoare activitatea pe teritoriul elen.

41 Astfel, în prima dintre aceste hotărâri, Curtea a statuat că, în cazul insolvabilității unui angajator stabilit într-un alt stat membru decât cel pe teritoriul căruia lucrătorul are reședința și își desfășoară activitatea salariată, instituția de garantare competentă pentru plata creanțelor salariale ale lucrătorului respectiv este, în principiu, cea de la locul unde este stabilit angajatorul care, în general, contribuie la finanțarea instituției (a se vedea în acest sens Hotărârea Mosbæk, C-117/96, EU:C:1997:415, punctele 24 și 25). În cea de a doua hotărâre, Curtea a precizat că soluția era însă diferită în situația în care angajatorul are mai multe sedii în diferite state membre, caz în care, pentru a determina instituția de

garantare competentă, trebuie să se facă referire, pe lângă locul de stabilire, cu titlu de criteriu suplimentar, la locul în care își desfășoară activitatea lucrătorii (Hotărârea Everson și Barrass, C-198/98, EU:C:1999:617, punctele 22 și 23).

42 Or, trebuie să se constate că aceste două hotărâri, care privesc situații în care instituțiile de garantare din două state membre păreau *a priori* competente în scopul de a asigura plata creanțelor neachitate ale unor lucrători salariați, nu sunt de natură să susțină teza propusă de Comisie. Răspunsurile date de Curte în hotărârile menționate nu prejudecă cu nimic aspectul dacă, atunci când un angajator care are sediul efectiv într-un stat membru a angajat lucrători care au domiciliul în acest stat în scopul de a presta muncă salariată pe o navă, creanțele salariale neachitate de care dispun, eventual, acei lucrători față de respectivul angajator, odată ce acesta se află în stare de insolvabilitate, trebuie sau nu trebuie să beneficieze de protecția prevăzută de Directiva 80/987. Această jurisprudență nu conduce, mai precis, nicidecum la concluzia că protecția menționată trebuie limitată în funcție de statutul spațiilor maritime în raport cu dreptul internațional.

43 Pe de altă parte, trebuie precizat, ca răspuns la interogațiile formulate de instanța de trimitere, că aprecierea care figurează la punctul 38 din prezenta hotărâre nu poate fi afectată de niciuna dintre particularitățile menționate de instanța respectivă în întrebarea sa și ținând de faptul că contractele de muncă în discuție în litigiul principal sunt supuse dreptului unui stat terț, de împrejurarea că nava pe care urmau să lucreze pârâții din litigiul principal arborează pavilionul acestui stat terț, de faptul că angajatorul are sediul social în același stat terț sau, respectiv, de împrejurarea că statul membru în cauză nu ar fi în măsură să impună unui astfel de angajator să contribuie la finanțarea instituției de garantare menționate la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 80/987.

44 În ceea ce privește, în primul rând, clauza contractuală potrivit căreia contractele în discuție în litigiul principal sunt supuse dreptului unui stat terț, trebuie să se arate că cererea de plată a echivalentului creanțelor constând în remunerații neachitate adresată de un lucrător salariat unei instituții de garantare trebuie distinsă de cererea introdusă de un asemenea lucrător împotriva angajatorului aflat în stare de insolvabilitate și prin care se urmărește să se obțină plata unor astfel de creanțe (a se vedea în acest sens Hotărârea Visciano, C-69/08, EU:C:2009:468, punctul 41).

45 Așa cum a arătat în mod întemeiat Comisia, o reglementare cum este cea în discuție în litigiul principal, care guvernează condițiile în care un stat membru garantează asumarea unor creanțe salariale neachitate ca urmare a stării de insolvabilitate a unui angajator, nu are ca obiect să reglementeze raportul contractual care există între lucrător și angajator.

46 În consecință, contrar celor susținute de guvernul elen, astfel de condiții și o asemenea cerere de asumare de către instituția de garantare nu poate intra în domeniul de aplicare al legii contractului, în sensul articolului 10 din Convenția de la Roma.

47 În al doilea rând, în ceea ce privește împrejurarea, pe de o parte, că nava pe care pârâții din litigiul principal trebuiau să își desfășoare activitatea arbora pavilionul unui stat terț și faptul, pe de altă parte, că angajatorul avea sediul social în același stat terț, trebuie subliniat, *primo*, că, astfel cum s-a amintit la punctele 32 și 33 din prezenta hotărâre, criteriile de a căror îndeplinire Directiva 80/987 condiționează calitatea de beneficiar al protecției pe care o instituie sunt legate, în esență, de calitatea de lucrător salariat a acestuia din urmă și de împrejurarea că angajatorul a făcut obiectul unei proceduri de despăgubire colectivă a creditorilor în aplicarea dispozițiilor în vigoare într-un stat membru.

48 În schimb, din dispozițiile acestei directive și în special din articolul 1 din aceasta, care delimitează domeniul său de aplicare, nu rezultă că locul în care se află sediul social al angajatorului sau pavilionul arborat de nava la bordul căreia sunt angajați lucrătorii trebuie să constituie criterii în funcție de care operează respectiva delimitare.

49 În special, nu poate fi primită argumentația guvernului elen potrivit căreia din articolul 1 alineatul (3) din Directiva 80/987, care prevede că aceasta nu este aplicabilă în Groenlanda, s-ar deduce că directiva menționată se aplică numai în prezența unor raporturi de muncă ce implică prestații salariate efectuate pe teritoriul Uniunii, iar nu atunci când asemenea prestații sunt efectuate pe o navă care arborează pavilionul unui stat terț.

50 Astfel, inaplicabilitatea Directivei 80/987 se explica, astfel cum reiese din al patrulea considerent al acesteia, prin faptul că piața muncii din Groenlanda, din cauza poziției sale geografice și a structurilor locurilor de muncă din această regiune, era, în acea perioadă, fundamental diferită de cea din celelalte regiuni ale Comunității. Ea este însă lipsită de incidență în ceea ce privește aspectul dacă situația marinarilor cu domiciliul într-un stat membru, care au fost angajați în acest din urmă stat pentru a lucra pe o navă sub pavilionul unui stat terț, de către o societate cu sediul efectiv în același stat, intră sau nu intră sub incidența pieței muncii din respectivul stat membru.

51 La fel, nu poate fi reținut argumentul invocat de guvernul italian potrivit căruia împrejurarea că primul considerent al Directivei 80/987 se referă la necesitatea unei dezvoltări economice și sociale echilibrate în cadrul Comunității ar fi de natură să determine concluzia că creanțele salariale ale unor asemenea lucrători față de un astfel de angajator ar trebui să fie excluse din domeniul de aplicare al protecției instituite prin directiva menționată. În acest sens, este suficient să se remarce că, în împrejurări precum cele din cauza principală, amintite la punctul 50 din prezenta hotărâre, nu reiese nicidecum în ce mod acordarea unei asemenea protecții nu ar participa la realizarea acestui obiectiv de dezvoltare economică și socială echilibrată sau nu l-ar respecta.

52 *Secundo*, nu poate fi primită nici teza guvernului elen potrivit căreia împrejurarea că nava în cauză arbora pavilionul unui stat terț și faptul că angajatorul avea sediul social în același stat terț ar avea drept consecință că o situație cum este cea în discuție în litigiul principal nu intră, mai general, în domeniul de aplicare *ratione loci* al dreptului Uniunii, întrucât acesta nu s-ar extinde la statele terțe.

53 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, simpla împrejurare că activitatea unui lucrător se desfășoară în afara teritoriului Uniunii nu este suficientă pentru a înlătura aplicarea normelor Uniunii cu privire la libera circulație a lucrătorilor, cu condiția ca raportul de muncă să păstreze o legătură suficient de strânsă cu teritoriul Uniunii (a se vedea în special Hotărârea Bakker, C-106/11, EU:C:2012:328, punctul 28 și jurisprudența citată).

54 În ceea ce privește cauza principală, este necesar să se arate că raportul de muncă dintre pârâții din litigiul principal și angajatorul lor prezintă diferite legături cu teritoriul Uniunii. Astfel, pârâții menționați au încheiat un contract de muncă, pe teritoriul unui stat membru în care aveau domiciliul, cu un angajator a cărui insolvabilitate a fost ulterior pronunțată de o instanță din statul membru respectiv, pentru motivul că acest angajator desfășura în acel stat o activitate de exploatare și avea în statul respectiv un sediu efectiv.

55 Or, în ceea ce privește o garanție cum este cea pe care o instituie Directiva 80/987 în sarcina statelor membre și având în vedere, printre altele, finalitatea socială a acesteia amintită la punctul 30 din prezenta hotărâre, astfel de împrejurări dovedesc existența unei legături suficient de strânse între raporturile de muncă în discuție și teritoriul Uniunii.

56 *Tertio*, întrucât instanța de trimitere s-a referit în decizia sa la articolele 91, 92 și 94 din CNUDM, precum și la Hotărârea Poulsen și Diva Navigation (C-286/90, EU:C:1992:453), iar guvernul elen susține că din dispozițiile menționate, lecturate în lumina jurisprudenței menționate, rezultă că acestea ar fi încălcate dacă Directiva 80/987 ar trebui interpretată în sensul că de protecția pe care aceasta o instituie beneficiază lucrători angajați de o societate cu sediul social într-un stat terț, pe o navă sub pavilionul aceluiași stat terț, trebuie făcute următoarele precizări.

57 După ce a amintit, la punctul 13 din Hotărârea Poulsen și Diva Navigation (C-286/90, EU:C:1992:453) că, în temeiul dreptului internațional, o navă are în principiu o singură naționalitate, și anume cea a statului în care este înregistrată, Curtea a declarat la punctul 16 din hotărârea menționată că, în vederea aplicării articolului 6 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CEE) nr. 3094/86 al Consiliului din 7 octombrie 1986 de stabilire a anumitor măsuri tehnice pentru conservarea resurselor piscicole (JO L 288, p. 1), o navă înregistrată într-un stat terț nu putea fi, așadar, tratată ca o navă care are naționalitatea unui stat membru pentru motivul că prezintă o legătură reală cu acel stat membru.

58 În aceeași hotărâre, după ce a arătat că legea aplicabilă activității echipajului nu depinde de cetățenia membrilor acestui echipaj, ci de statul în care este înregistrată nava și, eventual, de zona maritimă în care se află această navă, Curtea a considerat de asemenea că acest articol 6 alineatul (1) litera (b) nu poate fi aplicat căpitanului și celorlalți membri ai echipajului doar pentru motivul că sunt resortisanți ai unui stat membru (a se vedea Hotărârea Poulsen și Diva Navigation, C-286/90, EU:C:1992:453, punctele 18 și 20).

59 În sfârșit, după ce a subliniat că respectivul articol 6 alineatul (1) litera (b) nu poate fi aplicat unei nave înregistrate într-un stat terț, în primul rând, atunci când aceasta se află în marea liberă, întrucât o astfel de navă este în principiu supusă exclusiv legii statului al cărui pavilion îl arborează, în al doilea rând, atunci când navighează în zona economică exclusivă a unui stat membru, întrucât se bucură de libertatea de navigație, nici, în al treilea rând, atunci când traversează apele teritoriale ale unui stat membru, întrucât își exercită în acest mod dreptul de trecere inofensivă, Curtea a statuat, în schimb, că o astfel de dispoziție i se putea aplica atunci când se află în apele interioare sau, mai precis, într-un port dintr-un stat membru în care este în principiu supusă competenței jurisdicționale depline a acestui stat (a se vedea Hotărârea Poulsen și Diva Navigation, C-286/90, EU:C:1992:453, punctele 22-29).

60 Trebuie însă amintit că articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 3094/86 prevedea, referitor la anumite specii halieutice, că, chiar și în cazul capturării în afara apelor aflate sub suveranitatea sau sub jurisdicția statelor membre, acestea nu puteau fi păstrate la bord, transbordate, debarcate, transportate, stocate, vândute, expuse sau puse în vânzare, ci trebuiau evacuate cât mai repede în mare.

61 Spre deosebire de Regulamentul nr. 3094/86, Directiva 80/987 nu urmărește să guverneze o activitate efectuată prin intermediul unei nave de către echipajul aflat la bordul acesteia precum pescuitul, stocarea, transportul, debarcarea sau vânzarea de resurse halieutice, ci numai să impună fiecărui stat membru să garanteze lucrătorilor salariați, în special celor care au fost angajați anterior la bordul unei nave, plata creanțelor lor salariale neachitate după ce angajatorul lor a fost declarat în stare de insolvabilitate în respectivul stat membru.

62 Or, nu rezultă, în această privință, că dreptul internațional public ar cuprinde norme care să aibă efectul de a rezerva exclusiv statului al cărui pavilion îl arborează nava posibilitatea de a institui un asemenea mecanism de garantare, cu excluderea respectivei posibilități pentru un stat pe teritoriul căruia se află sediul efectiv al activităților angajatorului a cărui stare de insolvabilitate este astfel constatată de o instanță din acest stat.

63 Această situație nu se regăsește în special în cazul articolului 92 alineatul (1) și nici al articolului 94 alineatul (1) și alineatul (2) litera (b) din CNUDM, la care se referă instanța de trimitere sau norme cutumiare anterioare care ar reflecta, eventual, aceste dispoziții.

64 Astfel, articolul 92 alineatul (1) din CNUDM are legătură cu jurisdicția exclusivă de care dispune „în marea liberă” un stat asupra navelor care arborează pavilionul său.

65 Pe de altă parte, din articolul 94 alineatul (1) și alineatul (2) litera (b) din CNUDM reiese că orice stat își exercită în mod efectiv jurisdicția și controlul în domeniile administrativ, tehnic și social asupra navelor care îi arborează pavilionul și că orice stat își exercită, în special, jurisdicția în conformitate cu dreptul său intern asupra oricărei nave care îi arborează pavilionul, precum și asupra comandantului, a ofițerilor și a echipajului, pentru problemele de ordin administrativ, tehnic și social cu privire la navă.

66 Or, este necesar să se arate că instituirea unui mecanism cum este cel prevăzut de Directiva 80/987, potrivit căruia o instituție de garantare dintr-un stat membru asigură plata creanțelor salariale neachitate de care marinari care au fost angajați anterior pe o navă beneficiază față de angajatorul lor declarat în stare de insolvabilitate de o instanță din respectivul stat membru, nu împiedică statul pavilionului unei astfel de nave să își exercite în mod efectiv jurisdicția asupra acelei nave sau asupra echipajului acesteia în ceea ce privește aspectele de ordin social care privesc nava menționată, așa cum prevăd dispozițiile respective din CNUDM.

67 În al treilea rând și în ceea ce privește împrejurarea că, în speță, statul elen nu ar fi în măsură să impună angajatorului plata unor contribuții la fondul de garantare menționat la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 80/987, trebuie să se arate, mai întâi, că decizia de trimitere nu cuprinde explicații în ceea ce privește originea unei astfel de imposibilități.

68 În continuare, din articolul 5 litera (b) din Directiva 80/987 reiese că o contribuție a angajatorilor la finanțarea instituțiilor de garantare este avută în vedere numai în cazul în care aceasta nu este acoperită integral de către autoritățile publice, în așa fel încât, potrivit economiei înseși a directivei menționate, legătura care poate exista între obligația de cotizare a angajatorului și intervenția fondului de garantare nu prezintă niciun caracter necesar.

69 În sfârșit, trebuie să se arate că, în speță și astfel cum reiese din decizia de trimitere, dată fiind împrejurarea că Panagia Malta avea sediul efectiv în Grecia, falimentul acesteia a putut fi pronunțat de o instanță din acest stat membru prin aplicarea legislației sale. Or, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 60 din concluzii, simpla împrejurare că statul elen nu a prevăzut, eventual, în legislația sa ca o asemenea societate să aibă obligația de a plăti contribuții sau nu a făcut în așa fel încât societatea menționată să respecte obligația care i-ar reveni în temeiul legislației menționate nu poate avea drept consecință privarea lucrătorilor în cauză de protecția pe care o instituie Directiva 80/987.

70 În această ultimă privință, trebuie amintit că articolul 5 litera (c) din directivă prevede în mod expres că obligația de plată în sarcina instituțiilor de garantare există independent de îndeplinirea obligațiilor de a contribui la finanțare.

71 În lumina considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că Directiva 80/987 trebuie interpretată în sensul că, sub rezerva unei eventuale aplicări a articolului 1 alineatul (2) din această directivă, marinarii cu domiciliul într-un stat membru și care au fost angajați în acest stat de o societate care are sediul social într-un stat terț, dar al cărei sediu efectiv se află în respectivul stat membru, pentru a lucra ca salariați la bordul unei nave de croazieră aflate în proprietatea acestei societăți și care arborează pavilionul acelui stat terț, în temeiul unui contract de muncă ce desemnează ca drept aplicabil dreptul aceluiași stat terț, trebuie, după ce societatea respectivă a fost declarată în stare de faliment de către o instanță din statul membru în cauză potrivit dreptului acestuia din urmă, să poată beneficia de protecția pe care o prevede directiva menționată în ceea ce privește creanțele salariale neachitate pe care aceștia le au față de aceeași societate.

Cu privire la a doua întrebare

72 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 1 alineatul (2) din Directiva 80/987 trebuie interpretat în sensul că, în ceea ce privește lucrătorii care se află într-o situație precum a pârâților din litigiul principal constituie o „protecție echivalentă cu cea care rezultă din [această] directivă” în sensul dispoziției menționate, o protecție cum este cea prevăzută la articolul 29 din Legea 1220/1981 în cazul abandonării marinarilor în străinătate.

73 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 1 alineatul (2) din Directiva 80/987, „[c]u titlu excepțional, statele membre pot exclude din domeniul de aplicare al [acestei] directive creanțele salariale ale anumitor categorii de salariați, în temeiul caracterului special al contractului de muncă sau al raportului de muncă sau din cauza existenței altor forme de garantare care asigură salariaților o protecție echivalentă celei care rezultă din [această] directivă”, lista categoriilor de lucrători salariați vizați figurând în anexa la directiva menționată.

74 Punctul II din această listă aferent „lucrătorilor salariați care beneficiază de alte forme de garantare” include, în ceea ce privește Republica Elenă, echipajele navelor maritime.

75 Pe de altă parte, astfel cum Curtea a statuat deja, atât din finalitatea Directivei 80/987, care urmărește să asigure un grad minim de protecție tuturor lucrătorilor, cât și din caracterul excepțional al posibilității de excludere prevăzute la articolul 1 alineatul (2) din aceasta, reiese că poate fi considerată protecție „echivalentă” în sensul acestei dispoziții doar o protecție care, deși se întemeiază pe un sistem ale cărui modalități diferă de cele prevăzute de Directiva 80/987, asigură lucrătorilor garanțiile esențiale definite de aceasta (Hotărârea Comisia/Grecia, C-53/88, EU:C:1990:380, punctul 19).

76 În ceea ce privește articolul 29 din Legea 1220/1981, trebuie să se arate că, astfel cum subliniază instanța de trimitere în întrebarea sa, protecția instituită în temeiul dispoziției menționate intervine numai în cazul abandonării marinarilor în străinătate, iar nu, astfel cum impune Directiva 80/987, ca urmare a intervenirii insolvabilității angajatorului.

77 Or, trebuie să se constate, în această privință, că un angajator se poate afla în stare de insolvabilitate în sensul Directivei 80/987 fără însă ca marinarii pe care i-a angajat să facă, pe de altă parte, obiectul unui abandon în străinătate în condițiile prevăzute de respectivele dispoziții naționale.

78 Rezultă că într-o asemenea situație, care corespunde tocmai celei a lucrătorilor în discuție în litigiul principal, aceleași dispoziții nu prevăd plata către lucrători a creanțelor lor neachitate, garanție care constituie însă, astfel cum reiese în special din primul considerent al directivei menționate, obiectivul esențial al acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Grecia, C-53/88, EU:C:1990:380, punctul 20).

79 În aceste condiții, dispoziția națională în cauză nu asigură lucrătorilor care se află într-o situație precum cea a pârâților din litigiul principal o protecție echivalentă cu cea care rezultă din Directiva 80/987.

80 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 1 alineatul (2) din Directiva 80/987 trebuie interpretat în sensul că, în ceea ce privește lucrătorii care se află într-o situație precum cea a pârâților din litigiul principal, nu constituie o „protecție echivalentă cu cea care rezultă din [această] directivă” în sensul dispoziției menționate o protecție cum este cea prevăzută la articolul 29 din Legea 1220/1981 în cazul abandonării marinarilor în străinătate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

81 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) **Directiva 80/987/CEE a Consiliului din 20 octombrie 1980 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvabilității angajatorului trebuie interpretată în sensul că, sub rezerva unei eventuale aplicări a articolului 1 alineatul (2) din această directivă, marinarii cu domiciliul într-un stat membru și care au fost angajați în acest stat de o societate care are sediul social într-un stat terț, dar al cărei sediu efectiv se află în respectivul stat membru, pentru a lucra ca salariați la bordul unei nave de croazieră aflate în proprietatea acestei societăți și care arborează pavilionul acelui stat terț, în temeiul unui contract de muncă ce desemnează ca drept aplicabil dreptul aceluiași stat terț, trebuie, după ce societatea respectivă a fost declarată în stare de faliment de către o instanță din statul membru în cauză potrivit dreptului acestuia din urmă, să poată beneficia de protecția pe care o prevede directiva menționată în ceea ce privește creanțele salariale neachitate pe care aceștia le au față de aceeași societate.**

2) **Articolul 1 alineatul (2) din Directiva 80/987 trebuie interpretat în sensul că, în ceea ce privește lucrătorii care se află într-o situație precum cea a pârâților din litigiul principal, nu constituie o „protecție echivalentă cu cea care rezultă din [această] directivă” în sensul dispoziției menționate o protecție cum este cea prevăzută la articolul 29 din Legea 1220/1981 de completare și de modificare a legislației privind organismul de gestiune a portului din Pireu în cazul abandonării marinarilor în străinătate.**

Semnături